

Vi lär oss tillsammans om Rättvis handel

Verksamhetstips för fostran om hållbar utveckling i åskurserna 1-6

Rättvis handel ska ge odlarna i u-länderna möjlighet att försörja sig genom sitt arbete, ta hand om miljön och ge barnen chans att gå i skola. I skolnas fostran inom hållbar utveckling bekantar vi oss med Rättvis handel som en del av att bli ansvarskännande konsument. Under lektionerna funderar vi över varifrån olika produkter kommer, vem som producerar dem och hur våra konsumtionsval påverkar livet för barn och vuxna långt borta. Tipsen kan utnyttjas till exempel under Rättvis handel-veckan, som firas årligen i oktober vecka 43.

Sagostund, uppgifter och memoryspel i anknytning till Chokladresan

Läs högt för barnen de två berättelserna i boken Chokladresan. Diskutera tillsammans varför barn världen över borde få gå i skola och hur familjer i Finland genom sina egna konsumtionsval kan påverka utkomsten för barn och vuxna långt borta. Berätta vad märket för Rättvis handel betyder.

Efter sagostunden kan du låta eleverna lösa uppgifter som anknyter till berättelserna. Eleverna kan också delas in i mindre grupper och spela memoryspelet, där karaktärer som är bekanta från berättelserna och olika Rättvisemärkta produkter figurerar. Med de yngsta barnen kan memoryspelet underlättas genom att lämna bort en del av korten.

Morgonmålets ursprung

Be barnen berätta vad de har ätit till morgonmål idag. Samla en lista över de vanligaste morgonmålsrätterna på tavlan. Fundera på vilka av livsmedlen som odlas eller produceras i Finland. Vilka av livsmedlen kommer till oss från utvecklingsländer? Känner ni till deras ursprung?

Alternativ: sammanställ en liknande lista över barnens favoriträtter eller godsaker.

Varifrån kommer sakerna?

Be barnen hemma kontrollera produktionslandet för fem klädesplagg, leksaker eller livsmedelsprodukter. I skolan märker ni sedan ut länderna på kartan och funderar tillsammans över varför produkterna och maten kommer från de här länderna.

Diskussion om Rättvisemärkta produkter

Ta med en Rättvisemärkt chokladkaka eller Rättvisemärkta bananer till klassen och samtala med barnen om produkterna. Vem har smakat på dem? Växer bananer på träd, i marken eller i buskar? Vad tillverkas choklad av? Växer det i Finland? Varifrån kommer de Rättvisemärkta produkterna, hittar barnen länderna eller världsdelarna på kartan?

Bildcollage

Barnen letar i dags- eller veckotidningar efter bilder på produkter som kommer från utvecklingsländer. Finns det bilder på Rättvisemärkta produkter i tidningarna?

Vad behöver vi?

Be barnen göra en lista över saker de behöver för att leva. Be dem därefter skriva en annan lista över saker de vill ha, men som de inte nödvändigtvis behöver. Jämför elevernas listor och fundera över om alla barn i världen har de här sakerna.

Det orättvisa spelet

Barnen delas in i grupper som får i uppgift att klippa garn i bitar på 10 centimeter. En grupp får använda linjal, de övriga grupperna måste uppskatta längden utan linjal. Halvvägs ändras spelreglerna. De grupper som inte har linjal ska klippa garnbitar på 20 centimeter. Då tiden är slut kontrollerar läraren resultaten. Efter spelet frågar du barnen om de tyckte spelet var rättvist och varför det inte var det. Därefter funderar ni tillsammans på utvecklingsländernas situation: kan tävlingen vara rättvis om en del har bättre teknologi eller hjälpmedel än andra?

Sandliknelsen

Barnen ställer sig på rad och var och en får en egen roll i produktionskedjan, t.ex. konsument, handlare, chaufför, importör, exportfirma i ett utvecklingsland, mellanhand, jordbruksägare och jordbruksarbetare. Det första barnet, det vill säga konsumenten, ger vidare en näve sand som går vidare i kedjan. Den sista i kedjan kommer att få endast lite sand. Kedjan symboliserar hur pengarna går i produktionskedjan från konsument till odlare. Till sist provar man på att kedjan består av endast några barn. Då upptäcker barnen att ju kortare produktionskedjan är, desto mer pengar blir det över för odlarna.

Affischer om Rättvis handel

Teckna i klassen affischer att hänga upp i matsalen för att påminna om smarta val vid måltiden: att minska mängden avfall, sortera skräp samt välja närmast och Rättvisemärkta produkter.

Utställning med Rättvisemärkta produkter

Sammanställ i klassrummet eller i skolmatsalen en utställning med tomma Rättvisemärkta produktförpackningar. Be eleverna reda ut om de hemma hos sig använder Rättvisemärkta produkter och att i så fall hämta tomma förpackningar för utställningen.

Odlar frön

Som avslutning på lektionen eller temadagen om Rättvis handel kan ni hitta på nya användningsändamål för Rättvisemärkta produkter och deras förpackningar. Avokado- eller citrusfrön kan odlas till krukväxter att ha på fönsterbrädan i klassrummet eller hemma och tomma kaffepaket lämpar sig för olika pysselprojekt.

Rättvisa rutter

Bekanta er med inlärningsmiljön för rättvisa rutter (Reilut reitit) som Föreningen för etisk handel utvecklat på adressen eetti.fi/reilutreitit. Via applikationen kan man bekanta sig med de Rättvisemärkta produkternas väg från producenten till Finland, med verksamhet kring Rättvis handel, se videosnuttar och testa det man lärt sig i en lekfull frågesport.

Dag för miljö och internationalism

Ta upp Rättvis handel under skolans temadagar för miljö eller det internationella. Arrangera en lekfull fotbollsmatch med Rättvisemärkta bollar, en pysselverkstad, skattjakt, ett Rättvisemärkt kafé eller något annat evenemang. Också en utflykt eller lägerskola kan innehålla program som gäller ansvarskännande konsumtion – till exempel vid val av platser man besöker eller saft och frukter i matsäcken.

Rättvisemärkt kafé

Klasserna och föräldraföreningarna samlar ofta pengar genom att ordna kaféer vid olika evenemang. Avtala tillsammans om att bakverk och servering så långt som möjligt består av Rättvisemärkta produkter, såsom kaffe, te, kakao, socker, choklad, kryddor och nötter. Dekorera kaféet med affischer som berättar om Rättvis handel. Färdiga material kan beställas från Rättvis handel rf eller också kan barnen pyssla dem själva.

Skolor för Rättvis handel

Bekanta dig med hur skolan kan bli en Rättvis handel-skola och ta upp ärendet med rektorn, i lärarrummet, under föräldramöten och med eleverna. Ta tillsammans reda på om er skola kunde ansöka om certifikatet. En Rättvis handel-skola utnyttjar regelbundet Rättvisemärkta produkter, deltar i Rättvisa handels vecka och hjälper alla att tillsammans bli ansvarskännande konsument.

Mer information om Rättvis handel och beställning av material

www.reilukauppa.fi
www.reilukaupunki.fi

Producerad med understöd av Europeiska unionen.
 För innehållet svarar endast projektet Towns for Fairtrade
 in Finland and Estonia (Rättvis handel rf samt Esbo,
 Joensuu och Tammerfors städer), och kan inte anses
 representera Europeiska unionens åsikter.

